

Beste Vrienden,

Gisteren hebben we weer een bijeenkomst gehad van de Vrienden van Pandipieri. Deze vond plaats in een klein theater in het hart van Oosterbeek, waar je ook wat kon eten en drinken. Het was erg gezellig met een kleine veertig deelnemers. Tien van hen waren mensen die deze zomer naar Pandipieri op bezoek gaan. Het was leuk om met zoveel nieuwe gezichten kennis te maken. Het thema van de middag was: "Ontwikkelingshulp en Spel". Ik heb er een toespraak over gegeven. Een samenvatting daarvan vinden jullie hier verderop.

Laat ik eerst nog even de memorabele Maartse datums opsommen die ik op mijn kalender vind.

5:Aanneming Lony (67); 7:Hanneke Meinhart; 12:Martien v.d.Hoogenhoff(+); Pandipieri Centrum 1979; 14:Corry v.d.Bosch; 15:Sterfdag Moeder 2003; Adri Rabbering; Stella; 16:Elise; 19:Henk Bramer; Ria van Oers; 20:Tante Iny (+); Helen Beerkens (+); 22:Doop Maurice Veldhoven; Theo Schoenmakers; 23:Marietje Bramer(+);Gijsje Jansen; 24:Sherida Fokker; 28:Marion Hertoghs(+); 29: Doop Stefanie Peters. Herinneringen, herinneringen!

Tot slot veel goede wensen en hartelijke groeten.

Hans Burgman

### **ONTWIKKELINGSHULP EN SPEL**

**Inleiding:** *Ons werktoneel is Nederland en Kenia. Typische Europese houding is: "Controle" en typische Afrikaanse houding is: "Ontmoeting".*

**Wat is Spel?** *Spelen is het vieren van je eigen kunnen d.m.v. een speciale handeling die verder nergens toe dient. Voorbeeld: Hard lopen om de trein te halen en atletiek. Spel gaat dus over het kunnen, de bekwaamheid van de speler. Deze beschouwt zichzelf met vreugde.*

*De spelhandeling bestaat is een ritueel, een geheel van regels die er voor zorgen dat de bekwaamheid goed aan het licht komt en vaak meetbaar wordt. Een ritueel is een aandachts-constructie die er voor zorgt dat iets geheimzinnigs in het beeld komt. Waar je een ritueel vindt, vindt spel plaats: sport, godsdienst, feest, ga maar na.*

*Wanneer het spel een vergelijking met medemensen bevat, zorgen de spelregels er voor dat de spelers aanvankelijk gelijk zijn. En ook worden door de spelregels andere vormen van macht uitgesloten.*

**Probleem.** *Ontwikkelingswerk is een vorm van hulpverlening. Hulp veronderstelt verschil aan bekwaamheid. Hulpverlening schept dus een asymmetrische verhouding tussen personen. Daarom kan ontwikkelingshulp leiden tot het ontstaan van elite en bedelaars. Vandaar de voorkeur voor de term "ontwikkelingssamenwerking"; maar dat is een doekje voor het bloeden.*

**Oplossing.** *De balans kan hersteld worden door de rollen om te draaien: de geholpene helpt de helper. Voorbeeld: Paus Franciscus zegt dat de arme de leraar moet worden van de rijke. In ons geval zou men kunnen zeggen dat de Europeanen met hun grote controle-behoefte van de Afrikanen zouden kunnen leren hoe een goede ontmoeting plaatsvindt. Verder zou het goed zijn om een beroep te doen op Spel, om de relatie van gelijkheid voelbaar te maken. Zoals gezegd introduceert spel een situatie van gelijkheid. Maar het is niet goed om de hulpactie zelf tot een spel te maken: dat zou de*

*kwaliteit van de hulp aantasten. Het spelelement moet dus een aparte plaats hebben. Sommige mensen hebben daar een talent voor. Voorbeeld : Broeder Ludger Bareiss in Toroma: in zijn kliniek liet hij de aanwezige mannen meespelen met de diagnose. Door dit herstel van het evenwicht wordt de waardigheid van beide partijen gewaarborgd. Alle hulpacties zijn daardoor gebaat met een spelelement. Wel moeten wij vermijden om ons spel aan hen te leren.*

*Omdat het spelkarakter niet deel kan worden van het actuele ontwikkelingswerk lijkt het er op dat de ontwikkelingswerker nog andere relaties moet aanknopen met de geholpenen. En wel relaties waarin spel makkelijk kan voorkomen. In de Pandipieri filosofie is dat vervat in de stelling dat de helper zich moet aansluiten bij de gemeenschap van de geholpene. Daar moet hij dan hun spelsituaties aanvaarden, waardoor de asymmetrie van de hulpverlening wordt geneutraliseerd. Dat begint al met het aanleren van hun spraak, hun humor, hun eetgewoontes en hun omgangsvormen. En dan is het lachen niet meer van de lucht.*